

De Tauvlinder

tekst:
Hans Smeenk

Blijf zitten waar je zit en verroer je niet! De tactiek van verstoptje spelende kinderen om zo lang mogelijk niet gevonden te worden. Maar eveneens de tactiek van het vrouwtje van de Tauvlinder (*Aglia tau*) om juist wèl gevonden te worden. Blijf zitten waar je zit en laat het mannetje maar zoeken....

Helemaal passief gedraagt het vrouwtje zich nu ook weer niet. Vanuit een klier scheidt ze lokstoffen - feromonen - af. Deze geurstof gaat homeopathisch verdund de lucht in, maar toch, het werkt! Slechts enkele moleculen zijn voldoende voor het mannetje met zijn sterk gevederde voelsprieten om van ver het spoor op te pikken. Veertigduizend reukzintuigcellen op zijn antennes staan daarvoor garant. Zo is de tactiek van de een die blijft zitten en de ander die zoekt goed op elkaar afgestemd.

Als een bloem

Evenals de Nachtpauwoog is de Tauvlinder een vlinder die je kunt plukken als een bloem. Althans het vrouwtje. Tauvlindervrouwtjes vliegen slecht en zeker niet overdag. Als je haar vindt kun je haar gemakkelijk met takje en al verplaatsen en neerzetten op een plekje met een betere en een rustiger achtergrond voor een nog mooiere foto. Hoogstens opent ze bij de verstoring even haar vleugels en kijk je plotseling in vier blauwe, ronde ogen met daarin de Griekse letter T; de Tau.

Aart Smit (1980) beleefde eens het volgende. Terwijl hij met een takje in zijn hand met daarop een vers Tauvlinder-vrouwtje door het bos liep, snorde een mannetje langs, streek neer op het takje en ging over tot de paring. Vers uit de pop gekropen Tauvlindervrouwtjes worden doorgaans nog dezelfde ochtend bevrucht.

Echte bosvlinder

Het voorkomen van de Tauvlinder in Europa en Azië valt samen met de versprei-

ding van de beuk. Het is een echte bosvlinder en zijn vliegtijd - april tot begin juni - valt samen met het uitbotten van de jonge beukeblaadjes. Ook is de beuk voedselplant van de rups, al worden tevens andere loofbomen zoals berk, eik en hazelaar genoemd. In ieder geval is de kans op een ontmoeting met de Tauvlinder in een (gemengd) beukenbos het grootst.

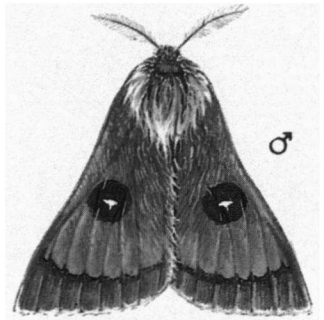
Een goede dag om naar hen uit te kijken is rondom Koninginnedag; op de Veluwe, bij Nijmegen, hier en daar in Limburg en Noord-Brabant. Ook een prachtig Tauvlinderbos is het Bentheimer Wald, gelegen even over de grens bij Oldenzaal. En omdat Duitsland geen koningin heeft, is het daar op 30 april ook rustig. Het Bentheimer Wald is een oud, uitgestrekt, tamelijk vochtig loofbos met eiken en beuken. Er rest nog een stukje 'Relict-Wald', oerbos haast, behorend tot het eiken-haagbeukengezelschap. Daar staan nog reusachtige haagbeuken als grillige vijf- tot zevenarmige kandelaren. Tweetalige bordjes waarschuwen voor vallende takken; het betreden is op eigen risico. Een valhelm is nog niet echt verplicht. Een mooi bos voor spechten.

Blijf zitten waar je zit, ik kom!

En daar vliegen dan op 30 april de Tauvlindermannetjes in groten getale. Grote, kaneelkleurige vlinders in snelle grillige vlucht. Als ze je rakelings passeren zie je, ondanks hun snelheid, toch nog vaag de aanduiding van hun blauwe 'tau-ogen'. Ze zijn op zoek naar of volgen het geurspoor van een vrouwtje. En terwijl de Oranjetipjes zich keurig aan de paden houden - daarlangs staat immers Lookzonder-look - struinen de Tauvlindermannetjes dwars door het bos. Want om een vrouwtje te vinden geldt voor hen: gelieve je buiten de paden te begeven. Met als motto: blijf zitten waar je zit, ik kom!

Literatuur:

Smit, A., 1980. Langs binnenpad en brandgang. Natuurleven op de Veluwe. Uitgeverij Pirola, Schoorl.

Mannetje van de Tauvlinder. Tekening: Annemarie van Lierop.